

नेपाल सरकार

सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालयको सूचना

श्रमजीवी पत्रकार सम्बन्धी (पहिलो संशोधन) नियमावली, २०६५

श्रमजीवी पत्रकार सम्बन्धी नियमावली, २०५३ लाई संशोधन गर्न वाञ्छनीय भएकोले, श्रमजीवी पत्रकार सम्बन्धी ऐन, २०५१ को दफा ३६ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नेपाल सरकारले देहायका नियमहरू बनाएको छ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ: (१) यी नियमहरूको नाम “श्रमजीवी पत्रकार सम्बन्धी (पहिलो संशोधन) नियमावली, २०६५” रहेको छ।

(२) यो नियमावली तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ।

२. श्रमजीवी पत्रकार सम्बन्धी नियमावली, २०५३ को नियम ३ मा संशोधन: श्रमजीवी पत्रकार सम्बन्धी नियमावली, २०५३ (यसपछि “मूल नियमावली” भनिएको) को नियम ३ को सट्टा देहायको नियम ३ राखिएको छ:-

“३. पदको वर्गीकरण गर्दा खुलाउनु पर्ने: ऐनको दफा ३ बमोजिम श्रमजीवी पत्रकारको पद र त्यस्तो पदको तहगत वर्गीकरण गर्दा कुन पद खुला प्रतियोगिताद्वारा र कुन पद आन्तरिक बढुवाद्वारा पूर्ति गरिने हो सो कुरा समेत खुलाउनु पर्नेछ।”

३. मूल नियमावलीको नियम ९ मा संशोधन: मूल नियमावलीको नियम ९ को,-

(१) उपनियम (२) मा रहेको “व्यवस्थापकले” भन्ने शब्द पछि “बढीमा पन्ध्र दिनभित्र” भन्ने शब्दहरू थपिएका छन्।

(२) उपनियम (२) पछि देहायको उपनियम (३) थपिएको छ:-

“(३) व्यवस्थापकले यस नियम बमोजिम श्रमजीवी पत्रकारलाई नियुक्ति गर्दा सम्भव भएसम्म समावेशी सिद्धान्तलाई अनुशरण गर्नु पर्नेछ।”

(२१)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएको छ, मात्र लागू हुनेछ।

खण्ड ५८ संख्या ४५ नेपाल राजपत्र भाग ३ मिति २०६५।११।१२

४. मूल नियमावलीको नियम १५ मा संशोधन: मूल नियमावलीको नियम १५ को उपनियम (३) पछि देहायको उपनियम (४) थपिएको छ:-

“(४) सञ्चार प्रतिष्ठानको कामको सिलसिलामा चोटपटक लाग्न गई त्यस्तो चोट पटकको उपचार गराउन निजको सञ्चित बिरामी बिदाले नपुग भएमा श्रमजीवी पत्रकारले निजको संचित अन्य कुनै पनि बिदाबाट कट्टा नहुने गरी उपचार गराउन आवश्यक पर्ने थप अवधिको लागि पूरा तलब सहितको बिरामी बिदा पाउनेछ।”

५. मूल नियमावलीको नियम १६ मा संशोधन: मूल नियमावलीको नियम १६ को सट्टा देहायको नियम १६ राखिएको छ :-

“१६ सुत्केरी बिदा: (१) महिला श्रमजीवी पत्रकार गर्भवती भएमा निजले सुत्केरीको अघि वा पछि गरी साठी दिन सुत्केरी बिदा लिन पाउनेछ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम सुत्केरी बिदा लिएको महिला श्रमजीवी पत्रकारले चाहेमा लगातार थप छ महिनासम्म सुत्केरी बिदा लिन सक्नेछ।

(३) उपनियम (२) बमोजिम कुनै महिला श्रमजीवी पत्रकार बिदामा बसेमा त्यस्तो अवधि निजको नोकरी अवधिमा जोडिनेछ।

(४) कुनै पुरुष श्रमजीवी पत्रकारको पत्नी सुत्केरी हुने भएमा त्यस्तो कर्मचारीले सुत्केरीको अघि वा पछि गरी पन्ध्र दिन सुत्केरी स्याहार गर्न बिदा लिन पाउनेछ।

(५) यस नियम बमोजिमको बिदा सेवा अवधिभरमा दुई पटक मात्र पाइनेछ।

(६) यस नियम बमोजिम बिदामा बस्ने श्रमजीवी पत्रकारले पूरा तलब पाउनेछ।

तर उपनियम (२) बमोजिम बिदामा बस्ने श्रमजीवी पत्रकारले सो अवधिको तलब

पाउने छैन।

(२२)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

खण्ड ५८ संख्या ४५ नेपाल राजपत्र भाग ३ मिति २०६५।११।१२

(७) श्रमजीवी पत्रकारले बच्चाको स्याहारको निमित्त सम्बन्धित सञ्चार प्रतिष्ठानबाट बढीमा दुईवटा बच्चाको लागि जनही एकमुष्ट पाँच हजार रुपियाँ शिशु स्याहार भत्ता पाउनेछ ।

तर कुनै श्रमजीवी पत्रकारको पति र पत्नी दुवैजना एउटै सञ्चार प्रतिष्ठानमा कार्यरत भएमा पुरुष श्रमजीवी पत्रकारले त्यस्तो भत्ता पाउने छैन ।

(८) उपनियम (४) बमोजिमको बिदा लिने श्रमजीवी पत्रकारले तीन महिना भित्रमा आफू कार्यरत सञ्चार प्रतिष्ठानमा बच्चाको जन्मदर्ता प्रमाणपत्र पेश गर्नु पर्नेछ र जन्म दर्ता प्रमाणपत्र पेश नगरेमा निजले सुत्केरी स्याहार गर्न लिएको बिदाको अवधि अन्य बिदाबाट कट्टा गरिनेछ ।

(९) यस नियम बमोजिमको बिदाको अभिलेख सम्बन्धित सञ्चार प्रतिष्ठानले अद्यावधिक गरी राख्नु पर्नेछ ।”

६. मूल नियमावलीको नियम १८ मा संशोधन: मूल नियमावलीको नियम १८ को सट्टा देहायको नियम १८ राखिएको छ :-

“१८ बेतलबी बिदा : (१) श्रमजीवी पत्रकारलाई उपयोगी र आवश्यक पर्ने विषयमा स्वदेश वा विदेशमा अध्ययन गर्न वा अन्य कुनै विशेष प्रयोजनको लागि सञ्चित बिदा नहुने श्रमजीवी पत्रकारले बेतलबी बिदा पाउन सक्नेछ ।

(२) श्रमजीवी पत्रकारले सेवा अवधि भरमा एकैपटक वा पटक पटक गरी तीन वर्षसम्म बेतलबी बिदा पाउन सक्नेछ ।

तर सञ्चार प्रतिष्ठानले आवश्यक ठानेमा बेतलबी बिदाको अवधि दुई वर्षसम्म थप गर्न सक्नेछ ।

(३) तीन वर्ष स्थायी सेवा अवधि नपुगी कुनै पनि श्रमजीवी पत्रकारले बेतलबी बिदा पाउन सक्ने छैन ।

(४) श्रमजीवी पत्रकारले बेतलबी बिदामा बसेको अवधि निजको नोकरी अवधिमा गणना हुने छैन ।”

(२३)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएकोछ मात्र लागु हुनेछ।

खण्ड ५८ संख्या ४५ नेपाल राजपत्र भाग ३ मिति २०६५।११।१२

७. मूल नियमावलीको नियम १९ मा संशोधन: मूल नियमावलीको नियम १९ को उपनियम (१) मा रहेका "एकसय बीस दिनसम्म" भन्ने शब्दहरूको सट्टा "एकसय असी दिनसम्म" भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

८. मूल नियमावलीको नियम २४ मा संशोधन: मूल नियमावलीको नियम २४ को सट्टा देहायको नियम २४ राखिएका छन् :-

"२४. समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार: ऐनमा लेखिएको काम, कर्तव्य र अधिकारको अतिरिक्त समितिको अन्य काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :-

(क) श्रमजीवी पत्रकारले ऐन तथा यस नियमावली बमोजिम पाउने न्यूनतम पारिश्रमिक निर्धारण गर्ने सम्बन्धमा नेपाल सरकारलाई आवश्यक सिफारिस गर्ने,

(ख) खण्ड (क) बमोजिमको सिफारिस गर्नु अघि सो विषयमा आवश्यकता अनुसार सम्बन्धित पक्षसँग परामर्श गर्ने वा सम्बन्धित विशेषज्ञको राय लिने,

(ग) सञ्चार प्रतिष्ठानको कामको प्रकृति अनुसार श्रमजीवी पत्रकारको पदको तहगत वर्गीकरण गर्ने,

(घ) ऐनको दफा ३४ड बमोजिम ऐनको कुनै व्यवस्था कुनै सञ्चार प्रतिष्ठानको हकमा लागू नहुने गरी तोक्ने सम्बन्धमा नेपाल सरकारलाई परामर्श दिने ।"

९. मूल नियमावलीको नियम २७ मा संशोधन :- मूल नियमावलीको नियम २७ को,-

(१) उपनियम (२) को सट्टा देहायको उपनियम (२) राखिएका छन् :-

"(२) उपनियम (१) बमोजिम खडा भएको कोषमा व्यवस्थापकले देहायको रकम जम्मा गर्नुपर्नेछ :-

(क) श्रमजीवी पत्रकारले खाईपाई आएको मासिक तलबबाट पाँच प्रतिशतले कट्टा गरी हुन आउने रकम,

(२४)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागू हुनेछ।

खण्ड ५८ संख्या ४५ नेपाल राजपत्र भाग ३ मिति २०६५।११।१२

- (ख) नेपाल सरकारले सञ्चार प्रतिष्ठानलाई लोककल्याणकारी विज्ञापन बापत उपलब्ध गराएको रकमको दश प्रतिशतले हुन आउने रकम,
(ग) सञ्चार प्रतिष्ठानले प्रत्येक वर्ष विज्ञापन बापत प्राप्त गर्ने आम्दानीको दश प्रतिशतले हुन आउने रकम,
(घ) सञ्चार प्रतिष्ठानमा प्रत्येक वर्ष नाफा भएको रकममा खण्ड (ख) र (ग) बमोजिमको रकम घटाई बाँकी हुन आउने कुल नाफाको पाँच प्रतिशतले हुन आउने रकम ।”

(२) उपनियम (४) पछि देहायको उपनियम (५) र (६) थपिएकाछन् :

- “(५) प्रत्येक सञ्चार प्रतिष्ठानले यस नियम बमोजिम खडा भएको कोषको प्रत्येक वर्ष मान्यता प्राप्त लेखा परिक्षकबाट लेखा परिक्षण गराउनु पर्नेछ ।
(६) प्रत्येक सञ्चार प्रतिष्ठानले उपनियम (५) बमोजिमको लेखा परिक्षण प्रतिवेदन सार्वजनिक गर्नु पर्नेछ ।”

१०. मूल नियमावलीको नियम २८ मा संशोधन :-मूल नियमावलीको नियम २८ को खण्ड (ग) पछि देहायको खण्ड (ग१) र (ग२) थपिएकाछन् :

- “(ग१) नियम २८क बमोजिम असक्त वृत्ति बापतको रकम दिन,
(ग२) नियम ३०ख बमोजिम क्षतिपूर्तिको रकम दिन,”

११. मूल नियमावलीमा नियम २८क थप :- मूल नियमावलीको नियम २८ पछि देहायको नियम २८क थपिएकोछ:-

“२८क: अशक्त वृत्ति: - सञ्चार प्रतिष्ठानको कामको सिलसिलामा कुनै श्रमजीवी पत्रकारको दुर्घटनामा परी अङ्गभङ्ग भएको वा चोटपटक लागेको कारण निज शारीरिक वा मानसिक रूपमा सेवाको लागि अशक्त भएको भनी नेपाल सरकारले तोकेको मेडिकल बोर्डले सिफारिश गरेमा सम्बन्धित सञ्चार प्रतिष्ठानले त्यस्तो श्रमजीवी पत्रकारलाई निजको जीविकाको निमित्त बाँचुन्जेलसम्मका लागि अशक्त वृत्ति बापत निजले खाईपाई आएको मासिक तलबको आधा रकम नियम २७ बमोजिमको कोषबाट प्रत्येक महिना उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।”

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएकोछ, मात्र लागु हुनेछ।

खण्ड ५८ संख्या ४५ नेपाल राजपत्र भाग ३ मिति २०६५।११।१२

१२. मूल नियमावलीमा नियम ३०क र ३०ख. थप : मूल नियमावलीको नियम ३०

पछि देहायका नियम ३०क र ३०ख. थपिएका छन् :-

“३०क. औषधि उपचार तथा दुर्घटना बीमा: (१) व्यवस्थापकले सञ्चार प्रतिष्ठानमा कार्यरत प्रत्येक श्रमजीवी पत्रकारको लागि न्यूनतम पाँच लाख रुपियाँको औषधी उपचार तथा दुर्घटना बीमा गराउनु पर्नेछ ।

(२) कुनै श्रमजीवी पत्रकार सञ्चार प्रतिष्ठानको कामको सिलसिलामा दुर्घटनामा परी चोटपटक लागेमा वा निजको अङ्ग भङ्ग भएमा वा अन्य कुनै कडा रोग लागेमा उपनियम (१) बमोजिम बीमा गराएको रकमबाट उपचार गराउनु पर्नेछ ।

(३) उपनियम (१) बमोजिम बीमा गराउँदा लाग्ने कूल बीमा शुल्क रकम मध्ये पचास प्रतिशत रकम सम्बन्धित सञ्चार प्रतिष्ठानले र पचास प्रतिशत रकम सम्बन्धित श्रमजीवी पत्रकारले व्यहोर्नु पर्नेछ ।

(४) सञ्चार प्रतिष्ठानको कामको सिलसिलामा दुर्घटनामा परी कुनै श्रमजीवी पत्रकारको मृत्यु भएमा उपनियम (१) बमोजिम गरिएको बीमा बापतको रकम ऐनको दफा १६ मा उल्लेख भए बमोजिमको व्यक्तिले पाउनेछ ।

(५) यस नियम बमोजिम श्रमजीवी पत्रकारले उपचार बापत रकम पाएको कारणले मात्र नियम ३० बमोजिम उपचार खर्च पाउनमा कुनै बाधा पुऱ्याएको मानिने छैन ।

(६) सञ्चार प्रतिष्ठानले यो नियम प्रारम्भ हुँदाका बखत आफ्नो प्रतिष्ठानमा कार्यरत प्रत्येक श्रमजीवी पत्रकारको यो नियम प्रारम्भ भएको मितिले छ महिना भित्र उपनियम (१) बमोजिम बीमा गरी सोको जानकारी प्रेस रजिष्ट्रारलाई दिनु पर्नेछ ।

३०ख. क्षतिपूर्ति सम्बन्धी व्यवस्था: (१) कुनै श्रमजीवी पत्रकारलाई सञ्चार प्रतिष्ठानको कामको सिलसिलामा चोटपटक लाग्न गई सो चोटपटकको कारणबाट निजको कार्यसम्पादन क्षमतामा असर पर्ने भएमा सञ्चार प्रतिष्ठानले त्यस्तो श्रमजीवी पत्रकारलाई निजले खाईपाई आएको एक

(२६)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

खण्ड ५८ संख्या ४५ नेपाल राजपत्र भाग ३ मिति २०६५।११।१२

महिनाको तलब बराबरको रकम वा दशहजार रुपैयाँमध्ये जुन बढी हुन्छ सो रकम क्षतिपूर्तिको रुपमा एकमुष्ट उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

(२) सञ्चार प्रतिष्ठानको कामको सिलसिलामा कुनै श्रमजीवी पत्रकारको व्यक्तिगत सम्पत्ति नष्ट भएमा सम्बन्धित सञ्चार प्रतिष्ठानले त्यस्तो श्रमजीवी पत्रकारलाई त्यसरी नष्ट भएको सम्पत्ति बराबरको रकम क्षतिपूर्ति बापत उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

(३) यस नियम बमोजिम सम्बन्धित सञ्चार प्रतिष्ठान समक्ष श्रमजीवी पत्रकारले पाउने क्षतिपूर्तिको रकम सिफारिश गर्न प्रत्येक जिल्लामा देहायका सदस्यहरुको भएको समिति रहनेछ :

(क) प्रमुख जिल्ला अधिकारी	- अध्यक्ष
(ख) सभापति, नेपाल पत्रकार महासंघ, जिल्ला शाखा	- सदस्य
(ग) प्रमुख, जिल्ला प्रहरी कार्यालय	- सदस्य
(घ) प्रमुख, सम्बन्धित सञ्चार प्रतिष्ठान	- सदस्य
(ङ) प्रमुख, जिल्ला हुलाक कार्यालय	- सदस्य सचिव
(४) उपनियम (३) बमोजिम गठन हुने समितिको सचिवालय	

सम्बन्धित जिल्ला हुलाक कार्यालयमा रहनेछ ।”

१३. मूल नियमावलीको नियम ३२ मा संशोधन: मूल नियमावलीको नियम ३२ को सट्टा देहायको नियम ३२ राखिएकोछ:-

“३२. चाडपर्व खर्च: श्रमजीवी पत्रकारले आफ्नो धर्म, संस्कृति, परम्परा अनुसार मनाइने चाडपर्वको लागि खाइपाई आएको एक महिनाको तलब बराबरको रकम प्रत्येक वर्ष चाडपर्व खर्चको रुपमा पाउनेछ । यस्तो रकम एक आर्थिक वर्षमा एक पटक आफ्नो धर्म, संस्कृति, परम्परा अनुसार मनाइने मुख्य चाडपर्वको अवसरमा भुक्तानी लिन सक्नेछ ।”

१४. मूल नियमावलीको नियम ३८ मा संशोधन: मूल नियमावलीको नियम ३८ को उपनियम (२) भिकिएको छ ।

१५. मूल नियमावलीको नियम ३९ मा संशोधन: मूल नियमावलीको नियम ३९ को,-

(२७)
आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएको छ, मात्र लागु हुनेछ।

खण्ड ५८ संख्या ४५ नेपाल राजपत्र भाग ३ मिति २०६५।११।१२

(१) नियमशीर्षकको सट्टा देहायको नियमशीर्षक राखिएकोछ :-

“सञ्चार प्रतिष्ठानको नीति विपरीत कार्य गर्न नहुने”

(२) उपनियम (२) मा रहेका “प्रसारण गर्न बाधा पर्ने छैन” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “प्रसारण गरी स्वस्थ आलोचना गर्न बाधा पर्ने छैन” भन्ने शब्दहरू राखिएकाछन् ।

१६. मूल नियमावलीको नियम ४२ मा संशोधन : मूल नियमावलीको नियम ४२ मा रहेका “नेपाल अधिराज्यको” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “नेपालको” भन्ने शब्द राखिएकोछ ।

१७. मूल नियमावलीको नियम ४३ मा संशोधन : मूल नियमावलीको नियम ४३ मा देहायको प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश थपिएकोछ :-

“तर ट्रेड यूनियन सम्बन्धी प्रचलित कानूनको अधीनमा रही श्रमजीवी पत्रकारले आफ्नो अधिकार प्रयोग गर्न कुनै बाधा पुगेको मानिने छैन ।”

१८. मूल नियमावलीको नियम ४७ मा संशोधन : मूल नियमावलीको नियम ४७ को ठाउँ ठाउँमा रहेको “कर्मचारीको” र “कर्मचारीहरूको” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “कर्मचारी तथा कामदारको ” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।

१९. मूल नियमावलीमा नियम ४८ थप : मूल नियमावलीको नियम ४७ पछि देहायको नियम ४८ थपिएकोछ :-

“४८. श्रम कानून बमोजिम हुने : श्रमजीवी पत्रकारको नियुक्ति, सेवाको शर्त तथा सुविधाको सम्बन्धमा यस नियमावलीमा लेखिएका कुराहरूको हकमा यसै नियमावली बमोजिम र अन्य कुराको हकमा प्रचलित श्रम कानून बमोजिम हुनेछ ।”

२०. खारेजी : मूल नियमावलीको नियम ४६ खारेज गरिएको छ ।

२१. रूपान्तर : मूल नियमावलीको ठाउँ ठाउँमा रहेका “पत्रिका व्यवस्थापन” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “सञ्चार प्रतिष्ठान” भन्ने शब्दहरू राखी रूपान्तर गरिएको छ ।

लीलामणि पौड्याल
नेपाल सरकारको सचिव

(२८)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।